

Seizoensoverzicht lente 2020

Lente was warm, zeer droog en recordzonnig

Klaas Ybema, Harm Zijlstra

Veruit de meeste zomers halen het niet: De Kooy telde 848 uren zon in de lente van 2020. Een nieuw landelijk record. Niet alleen daar, maar in het hele land sneuvelden de oude zonnenschijnrecords. Het stralende weer zien we ook terug in de neerslagcijfers: er was sprake van droogte en die nam steeds problematischer vormen aan naarmate de lente vorderde. Dat het de vierde veel te warme lente op rij was verbaast niemand meer. Het gebrek aan sneeuw en onweer en het ontbreken van stormen past in het plaatje van een lente die grotendeels werd gedomineerd door hogedrukgebieden.

Temperatuur

Met in De Bilt een gemiddelde temperatuur van 10,3 °C tegen 9,5 normaal was de lente vrijwel even warm als vorig jaar (10,2), maar kouder dan de beide lentes daarvoor. In Vlissingen (11,0 °C) bereikte het seizoen zelfs een vijfde plaats na 1900 en was het de warmste lente sinds 2014 (11,5). Het warmteoverschot zat in de maxima. In De Bilt bedroeg het gemiddelde maximum 15,6 °C tegen 14,0 normaal en dat was goed voor een vijfde plaats na 1900. Landelijk varieerde dit cijfer van 12,5 °C op Vlieland en Terschelling tot 17,1 in Arcen. De minima lagen veelal juist iets onder normaal: De Bilt kwam gemiddeld op 4,3 °C uit tegen 4,7 normaal. Hieruit blijkt de grote amplitude van 11,3 graden, een verbetering van het record uit de lente van 2003 met 0,1 graad. Het gemiddelde minimum varieerde van 2,9 °C in Eelde en Hupsel tot 7,6 in Vlissingen. De extremen in De Bilt bedroegen 26,7 °C op 21 mei en -4,3 °C op 25 maart; dat zijn normale lentewaarden. Typierend voor het moderne klimaat is dan weer dat het laagste maximum (6,8) en het hoogste minimum (14,7) aanzienlijk hoger lagen dan normaal. Maart verliep vrij zacht en onopvallend tot de 20ste, waarna de stralende derde decade door de koude nachten thermisch onder normaal terechtkwam. Alle drie aprildecades verliepen zachter dan normaal, zodat de grasmaand gemiddeld 2 graden boven normaal uitkwam. Op 16 april noteerde Arcen een amplitude van 22,7 graden (24,4 en 1,5). Mei kenmerkte zich door

Tabel 1. Temperatuur (De Bilt)

	maart	april	mei	lente	normaal
gem. temperatuur	6,8	11,1	13,1	10,3	9,5
afwijking	+0,6	+1,9	0,0	+0,8	
max. 20+		9	15	24	13
max. 25+			1	1	4
min. < 0	6	4	2	12	12

Tabel 2. Temperatuur (extremen)

	hoogste maximum (datum)		laagste minimum (datum)	
maart	17,6 (18)	Arcen	-6,6 (30)	Hupsel
april	25,5 (08)	Eindhoven	-5,6 (01)	Deelen
mei	28,7 (21)	Westdorpe	-3,3 (15)	Holsloot
	laagste maximum (datum)		hoogste minimum (datum)	
maart	5,6 (V)	Diverse plaatsen	11,3 (11)	Maastricht-vv
april	7,9 (01)	Laaksum	11,8 (06)	Maastricht-vv
mei	10,3 (13)	Roodeschool	14,9 (22)	Deelen / Gilze-Rijen

opvallende temperatuursprongen: na een koel begin en warmte rond de 9de volgde een stevige dip van 11 tot 16 mei. Op 14 mei boekte Eelde (-3,0) een plaatselijk decadercord en een dag later werd in De Bilt de laatste vorstdag genoteerd. Zo laat in het seizoen was dat sinds 1973 niet meer voorgekomen. Hierna warmde het op en de derde decade verliep 2 graden warmer dan normaal. Het aantal vorstdagen lag met 12 zowel in De Bilt als landelijk op normaal; enkele kuststations bleven vorstvrij. Er was een overschot aan warme dagen van ≥ 20 graden. De Bilt telde er 24 (normaal 13) en dat was na 1900 maar twee keer hoger geweest (30 in 2018 en 25 in 2011). In april boekte Maastricht met 16 warme dagen een landelijk record. Eindhoven en Westdorpe evenaarden

met 32 warme dagen het lenterecord uit 2011 en 2018. Het grote verschil tussen de noordkust en het zuiden van het land was opvallend. Het aantal zomerse dagen bleef op veel plaatsen beperkt tot één of twee.

Wind

De gemiddelde windsnelheid was landelijk met 4,5 m/s precies normaal en varieerde van 7,4 m/s op Vlieland en Houtribdijk tot 2,8 m/s te Arcen. De hoogste uitschieter werd op 12 maart op Houtribdijk gemeten met 31 m/s. Diezelfde dag gaf Vlieland met 20 m/s het hoogste uurgemiddelde door. Daar waren in totaal 17 dagen met een uurgemiddelde van ≥ 7 Bft. Maart gaf gemiddeld meer wind dan

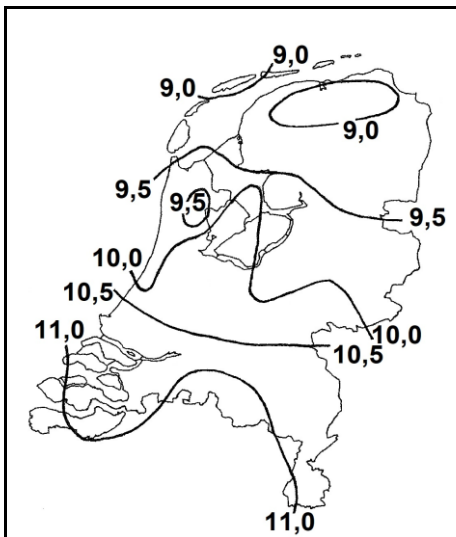

Fig. 1 Gemiddelde etmaaltemperatuur

Gemiddeld	10,1
Normaal	9,2
Diverse plaatsen	11,0
Hoorn-Terschelling	8,7

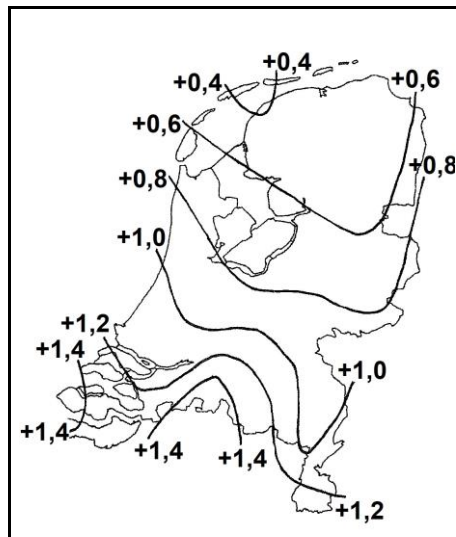

Fig. 2 Afwijking temperatuur

Gemiddeld	+0,9
Vlissingen	+1,5
Hoorn-Terschelling	+0,4

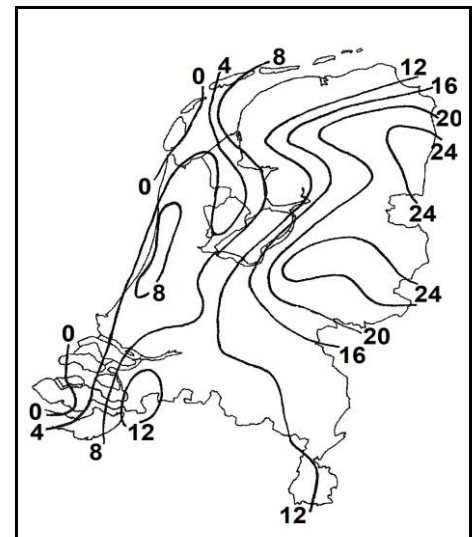

Fig. 3 Aantal vorstdagen

Gemiddeld	12
Normaal	12
Hupsel	26
Vlieland / Vlissingen	0

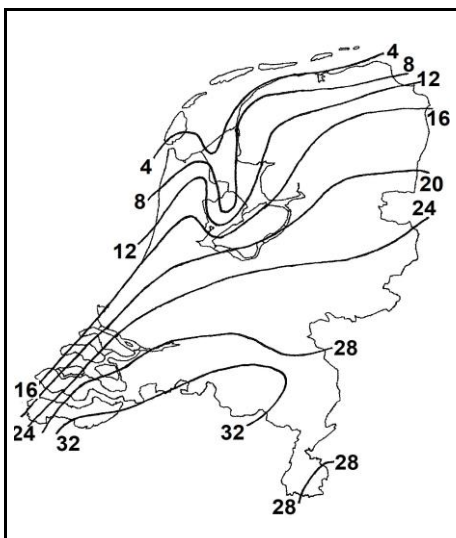

Fig. 4 Aantal dagen 20 graden

Gemiddeld	21
Normaal	12
Eindhoven / Westdorpe	32
Vlieland	1

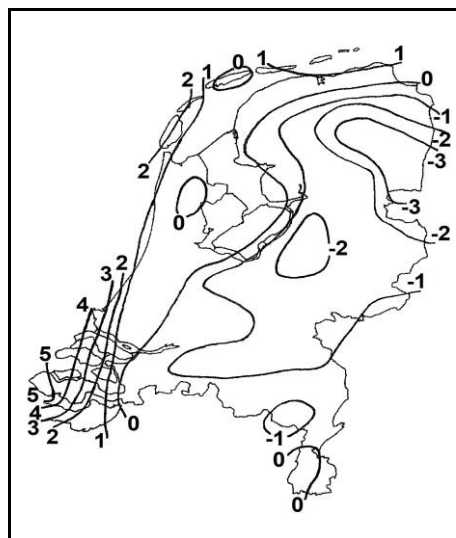

Fig. 5 Laagste minimum 12-15 mei

Gemiddeld	0,0
Normaal (mei)	2,2
Vlissingen	5,2
Holsloot	-3,3

2020	792
2011	686
1990	651
2007	640
2015	619
2003	619
1976	617
2009	605

	aantal uren / zonloze dagen			
maart	186	(+64)	4	(-2)
april	282	(+108)	0	(-2)
mei	325	(+117)	0	(-2)
lente	792	(+289)	4	(-6)

normaal, de rest van het seizoen verliep gemiddeld rustiger. Tot 19 maart domineerde de zuidwestenwind, daarna werd de voorkeursrichting noordoost en in grote lijnen bleef dat zo in april en mei. De gemiddelde luchtverplaatsing in de lente bedroeg 0,5 m/s uit NNO (normaal 0,9 uit WZW).

Zonneschijn en straling

De zon brak alle lenterecords. Bij een landelijk gemiddelde van 799 zonuren kwam De Bilt tot 792 uren zon tegen 502 normaal. In De Kooy scheen de zon liefst 66% van de maximaal mogelijke tijd en dat was goed voor 848 uren. Slechts drie topzomers

(1976, 1959 en 1911) gaven daar meer zonneschijn. Maart verliep tot de 21ste vrij normaal, maar de derde decade brak records: De Bilt noteerde 117 uren zon en Terschelling boekte een landelijk record met 122 uren. De periode 22-31 maart was in De Bilt het zonnigste 10-daagse tijdvak ooit in maart gemeten (106 uren). Er werd een reeks van 9 dagen opgebouwd met steeds $\geq 80\%$ zon. April verliep van begin tot eind zonovergoten. Van de vijf hoofdstations boekten er drie een nieuw plaatselijk record. Alleen in Vlissingen en De Bilt was april 2007

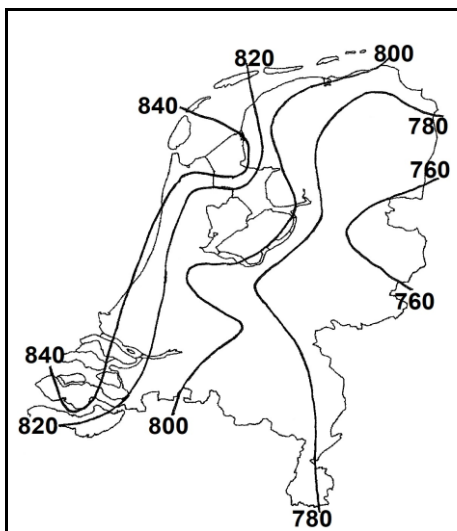

Fig. 6 Uren zon

Gemiddeld	799
Normaal	515
De Kooy	848
Twente-vv	752

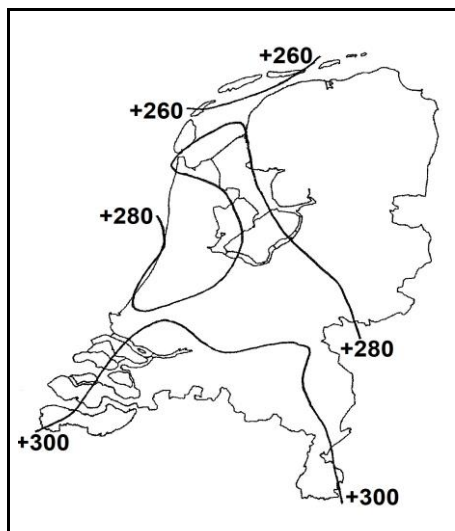

Fig. 7 Afwijking zon

Gemiddeld	+284
Westdorpe	+314
Hoorn-Terschelling	+247

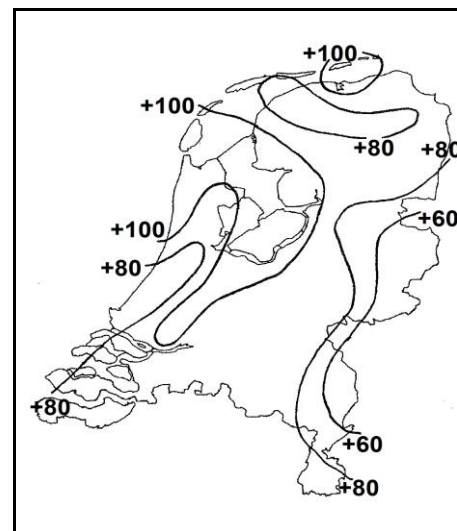

Fig. 8 zon, verschil met 2011

Gemiddeld	+87
Stavoren	+119
Arcen	+45

Tabel 5. Zonneschijn (extremen)

	hoogste aantal uren	
maart	217	Hoorn-Terschelling
april	295	De Kooy
mei	356	Hoek van Holland
	laagste aantal uren	
maart	183	Twente-vv
april	269	Schiphol
mei	277	Hupsel

Tabel 7. Zonnigste lentes

(landelijk zonnigste plaats, 1901-nu)		
848	De Kooy	2020
773	Hoek van Holland	2011
717	Schiphol	1990
711	Stavoren	2007
690	Hoorn-Terschelling	2008
688	Hoorn-Terschelling	2009
688	Hoorn-Terschelling	2003

laagste score van Heino kwam nog op 34 uit.

Met in De Bilt maandrecords globale straling in april en mei en liefst 19 verbeteringen van datumrecords, is het logisch dat de lente in dit opzicht eveneens een nieuw record vestigde met 159,8 kJ/cm² tegen 118,3 normaal.

net iets zonniger. De Kooy bracht het landelijk aprilrecord op 295 zonuren. De periode van 26 maart t/m 24 april leverde in De Bilt 301 uren zon op; het was voor het eerst dat een 30-daagse periode zo vroeg in het jaar meer dan 300 uren zon opleverde. En mei ging op dezelfde voet verder. Aan de kust was de bloemaand zonniger dan ooit; De Kooy en Vlissingen boekten plaatselijke records en Hoek van Holland scherpte het record van 1989 met zes uur aan op 356.

Tabel 8. Hoogste aantal dagen zon 80% (De Bilt; 1901-nu)

2020	37
2011	30
1976	26
2007	24
2003	22
1915, 1942, 1954, 2016, 2018	20

De dertig dagen van 4 mei t/m 2 juni gaven in De Bilt 336 uren zon, een cijfer dat alleen in 2018 en 1976 was overtroffen.

Het aantal zonloze dagen varieerde van één tot vijf. De Bilt had er net als twee jaar geleden vier tegen tien normaal. Daar staan liefst 37 dagen tegenover met $\geq 80\%$ zon en dat was recordhoog (30 in 2011, normaal 12). April alleen leverde een recordaantal van 16 en Hupsel vestigde die maand een nationaal record met 19. Uiteraard werd ook het landelijk lenterecord gebroken: Wilhelminadorp noteerde 47 'heldere dagen'. Zelfs de

Onweer en sneeuw

Op slechts twee dagen viel er ergens in ons land sneeuw, maar meer dan natte vlokken waren het niet. De Bilt noteerde twee sneeuwdagen (29 en 30 maart) tegen vijf normaal.

Tabel 9. Onweer (extremen)

	hoogste aantal dagen	
maart	4	Plaatselijk kust
april	3	Westdorpe
mei	3	Westdorpe / Woensdrecht
lente	7	Westdorpe / Woensdrecht

Tabel 10. Dagen onweer Nederland

maart	9	(+3)
april	4	(-4)
mei	6	(-7)

Ook het landelijk aantal onweersdagen bleef met 19 (normaal 26) achter bij normaal. De Bilt

Tabel 6. Zonnigste maanden

(landelijk zonnigste plaats, 1951-nu)		
mei 2020	356	Hoek v Holland
juli 2018	350	Cabauw
mei 1989	350	Stellendam
juli 2006	340	Valkenburg-ZH
mei 2018	326	Hoorn-Tersch.
mei 1990	323	Schiphol
juli 1994	322	Valkenburg-ZH

Tabel 11. lente 2020		Temperatuur			max ≥		min < uren		W- Neerslag		dagen		Bedekking			Weercijfer								
		max	gem	min	ho. max	la. min	20	25	0	18+	get. Tot.	ho. etm	0.1	1	10 gem	zl	zo gem	≤ 4	≥ 8					
Heerenveen	1*-A-24	14,3	9,2	3,4	25,0	5 -3,5	3	14	1	18	108	0,1	71	15	3	32	15	2	3,7	1	17	6,7	9	33
Laaksum	4*-A-24	13,4	9,5	5,4	24,4	5 -1,5	3	9	0	5	72	0,1	56	11	3	25	13	1	3,6					
Lemmer	3*-B-18	14,6	9,5	4,7	25,0	5 -2,0	3	16	1	10	126	0,5	64	14	5	27	16	2						
Schettens	4*-A-18	13,6	9,1	4,6	25,0	5 -3,4	3	9	1	9	94		53	11	5	26	12	1	3,3	2	18	6,7	6	31
Siegerswoude	3*-A-18	14,6		3,6	25,5	5 -3,9	3	13	1	21			79	23	5	26	16	2	3,6			6,9	12	38
Delfzijl	2*-C-18	14,8	9,5	5,5	26,8	5 -1,2	3	18	1	7	111	0	74	14	5	31	17	2	4,7			7,8	2	59
Assen-N	1*-E-18	15,2		4,9	25,4	4 -1,5	3	19	1	9			69	12	3	25	19	1		1	32			
IJsselmuiden	18	15,7	10,3	5,1	26,4	5 -1,2	3	23	2	9	215	3,0	95	13	3	21	18	3	2,9					
Bilthoven-N	18	16,1	10,5	5,2	28,4	5 -2,2	4	26	3	10			85	16	3	20	16	2				8,3	2	66
Woudenberg		16,5	10,6	5,0	27,4	5 -3,7	3	28	5	11	243	1,6	104	18	3	27	19	2	4,5			6,8		
Zaandam	1*-F-18	16,2	10,9	6,9	27,8	5 -0,6	4	27	2	1		3,7	59	16	3	23	13	1	3,2					
Honselersdijk	18	15,4	11,2	7,2	27,6	5 -0,6	4	21	1	2	250	7,1	78	16	3	28	13	3	3,3					
Nieuwerkerk a/d IJssel	1*-E-18	16,3	11,2	6,7	27,6	5 -1,7	4	29	5	3	267	6,4	84	17	3	25	15	2						

noteerde er maar 3 (n 7), dat was het laagste aantal sinds 2011 (ook 3). Uitgebreide, landsdekkende situaties deden zich niet voor.

Luchtdruk

De gemiddelde luchtdruk varieerde van 1018,5 hPa in Maastricht tot 1019,0 in het noord(oost)en van het land. De Bilt noteerde net als in 2015 een gemiddelde van 1018,8 hPa tegen 1015,0 normaal. De hoogste druk werd op 29 maart gemeten op Vlieland met 1037,6 hPa en de laagste waarde was op 5 maart voor Maastricht met 984,8 hPa. De luchtdruk was alleen aan de lage kant in de eerste decade van maart en tijdens de laatste aprilweek.

Neerslag

Met een landelijk gemiddelde neerslag van 87 mm tegen normaal 173 beleefde ons land de droogste lente sinds 2011 (54 mm). Daarmee komt de afgelopen lente op een 7^e plaats na 1900. Ook de hoogste waarde, 149 mm te

2011	54
1976	71
1996	76
1929	76
1921	84
1918	86
2020	87
1991	93
1960	94

Waddeneilanden	63	-83
Fryslân-vasteland	68	-95
Groningen	77	-88
Drente	80	-96
Overijssel	86	-93
Veluwe	93	-101
Oost-Gelderland	88	-93
Betuwe	90	-87
Utrecht	91	-90
Flevoland + IJsselmeer	70	-94
Noord-Holland (excl. Texel)	68	-96
Zuid-Holland	92	-79
Zeeland	109	-54
Westelijk Noord-Brabant	100	-54
Oostelijk Noord-Brabant	98	-79
Limburg-laag	89	-84
Limburg-hoog	133	-61
Nederland	87	-85

Epen en de laagste, 49 mm te Makkum, waren sinds 2011 niet meer zo laag geweest. Destijds viel er maar 29 mm in Wijk aan Zee.

29	Wijk aan Zee	2011
29	Biervliet	1929
30	Stavoren	1976
45	Kerkwerf	1944
48	Wijk bij Duurstede	1996
49	Makkum	2020
51	Voorschoten	1936
52	Breezand	1938

De Bilt noteerde het afgelopen seizoen 92 mm tegen 171 normaal. In Groningen (74 mm) was sinds 1900 alleen de lente van 1996 droger geweest met 68 mm. Maart verliep vooral in de zuidelijke landshelft tamelijk nat tot de 15de,

daarna bleef het in het hele land zo goed als droog. Die droogte handhaafde zich tot 29 april. Op verschillende plaatsen viel van 15 maart t/m 28 april (45 dagen) niet meer dan 5 mm. In Tilburg viel van 1 t/m 28 april geen druppel. In Nuland (NB) werd maar 2 mm aprilregen

Schaesberg	L	-43
Wilhelminadorp	Z	-43
Breskens	Z	-44
		•
		•
Dwingeloo	Dr	-123
Giethoorn	Ov	-127
Elspeet	Gel	-132

Epen	L	149
Vaals	L	146
Schaesberg	L	146
Valkenburg	L	143
Noorbeek	L	141
Schinnen	L	131
Oost-Maarland	L	129
Wilhelminadorp	Z	126
Ubachsberg	L	126
Maastricht-vv	L	125
Eersel	NBr	124
Cadzand	Z	121
		•
		•
Laaksum	Frl	56
Emmeloord	Fle	56
Schagen	NH	56
Callantsoog	NH	55
Oudemirdum	Frl	54
Medemblik	NH	53
Petten	NH	53
Schettens	Frl	53
Zandvoort	NH	53
Schiermonnikoog	Frl	52
Giethoorn	Ov	50
Makkum	Frl	49

gemeten en dat was ooit alleen in 1976 en 2007 ergens nog minder geweest. Na twee natte dagen ontpopte mei zich eveneens tot een (zeer) droge maand. Het was landelijk de droogste meimaand sinds 1989; destijds viel er gemiddeld 9, nu 18 mm. De 5 mm van Westdorpe was ook sinds 1989 niet meer ergens in mei gemeten.

De neerslagduur varieerde van 101 uren in Woensdrecht tot 52 uren in De Kooy en Marknesse. De Bilt kwam op 88 uren uit tegen 156 normaal en 53 in 2011. In mei boekte Maastricht-vv een plaatselijk record met ruim 6 uren. Met liefst 65 droge dagen (< 0,1 mm) noteerde De Bilt een nieuw lenterecord. Normaal zijn het er 49. Dit aantal liep landelijk uiteen van 52 in Heemstede tot 74 in Kortgene (ZL). Het aantal dagen met ≥ 1 mm bedroeg in De Bilt 17 (n 30) en dat was evenveel als in 2011 en werd alleen in 1936 onderschreden (14). Vaals en Assen telden 22 zulke dagen, Formerum (Tersch.) slechts 11. Dagen met ≥ 10 mm waren schaars. Op diverse plaatsen werd die limiet nooit gehaald, De Bilt had er 2 tegen 4 normaal en Noorbeek (LB) kwam nog op 6.

De gemiddelde verdamping in ons land bedroeg 240 mm, wat een neerslagtekort van 153 mm opleverde.

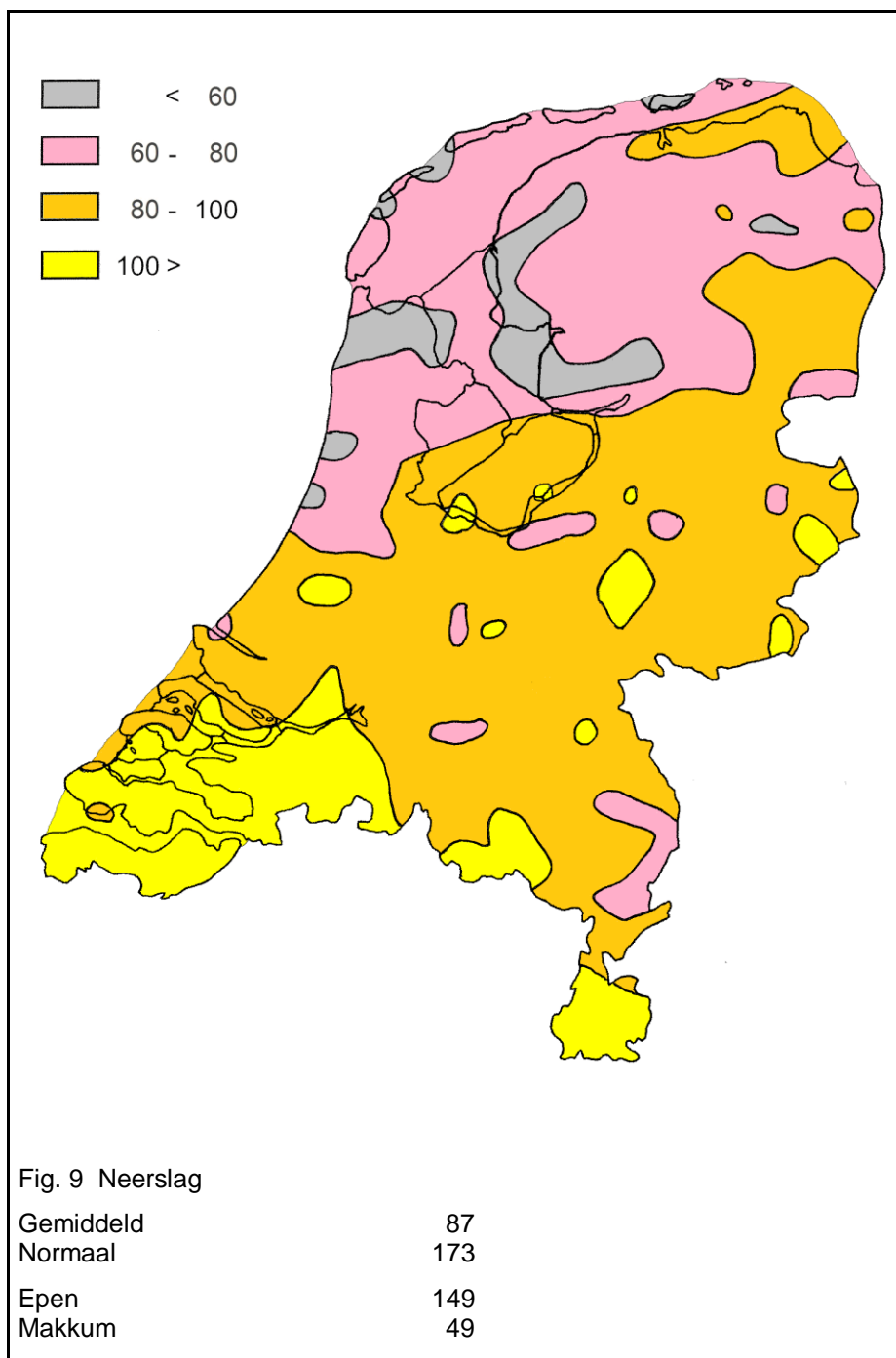
Diversen

Het aantal ADS-dagen (warm-droog-zonnig) in De Bilt bedroeg 34 (n 16), wat alleen hoger lag in de lente van 2007 (37). De gemiddelde watertemperatuur bij Den Helder werd berekend op 10,3 °C tegen 8,5 normaal. Deze waarde lag sinds 1900 in maar drie (recente) jaren hoger. Na een voor april recordlage gemiddelde relatieve vochtigheid in De Bilt van 62% vestigde ook de lente met een gemiddelde van 66% een nieuw record. Het oude stond op 72% in 1990 en 2013. De laagst gemeten waarde was 14% te Deelen op 11 april. Het landelijk gemiddelde weercijfer van 7,3 was de hoogste lentewaarde ooit, maar hoe blij moet je daarmee zijn als de hele boel verdroogt?

Bronnen

- www.knmi.nl
- VVK
- Klimaatarchief KY / HZ

Zoekcode vkwweb: VVKweb-2727

Tabel 17. Neerslag

	maart	april	mei	lente	normaal
landgemiddelde	58	11	18	87	173
afwijking	-9	-33	-43	-85	
neerslagduur (De Bilt)	59	16	13	88	156
afwijking	-8	-27	-34	-68	

Tabel 18. Neerslag (extremen)

	hoogste maandsom	laagste maandsom	hoogste etmaalsom (datum)
maart	115 Vaals	20 Makkum	35 (06) Westkapelle
april	25 Westdorpe	2 Nuland	15 (29) Maastricht-vv
mei	52 Oosterhesselen	5 Westdorpe	27 (02) Heino